

Buro Maerlant
Landschap, Ecologie & Ruimtelijke Ordening

BM-NOTITIE 2019

Berkel en Rodenrijs Chrysantenhof

Nader onderzoek vleermuizen

J. van Suijlekom, 29 oktober 2019

1 Inleiding

1.1 Algemeen

In opdracht van de gemeente Lansingerland heeft Buro Maerlant een nader onderzoek naar vleermuizen uitgevoerd ten behoeve van de voorgenomen ingrepen in het plangebied Chrysantenhof te Berkel en Rodenrijs (figuur 1). Het initiatief betreft de realisatie van nieuwbouw voor de aanwezige scholen, waarbij de bestaande schoolgebouwen worden gesloopt. De omgeving wordt opgewaardeerd met behoud van groen. De bebouwing is tijdens een eerder uitgevoerde quickscan (Buro Maerlant, rapportage 3 april 2019) beoordeeld als gedeeltelijk toegankelijk en geschikt voor vleermuizen. Gezamenlijk met de eerder uitgevoerde quickscan geeft onderhavig rapport een compleet beeld van de aanwezige natuurwaarden.

Figuur 1
Globale begrenzing van het plangebied (rood).
Ondergrond: Google.

1.2 Methode / doel

Het plangebied en de nabije omgeving is in de Juni - eind september 2018 conform het protocol vleermuizen van de Gegevensautoriteit Natuur onderzocht. De te verwachten soorten betroffen in eerste instantie de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis, mogelijk ook de laatvlieger.

In het voorjaar is gericht onderzoek gedaan naar kraamverblijven en zomerverblijven. Hiervoor zijn twee avondbezoeken en twee ochtendbezoeken uitgevoerd. In het najaar is middels twee bezoeken in de late avond gericht gezocht naar baltsende mannetjes (zie tabel 1 op de volgende pagina).

datum	starttijd	eindtijd	temperatuur (°C)	bewolking / neerslag	wind (Bft)
11-6-2019	22:00	00:00	15	half bewolkt, droog	2
24-6-2019	03:15	05:15	20	onbewolkt	2
04-7-2019	21:55	00:05	15	onbewolkt	3
11-07-2019	03:25	05:30	14	licht bewolkt, droog	2
03-09-2019	22:00	00:00	15	half bewolkt	2
26-09-2019	21:50	23:50	14	bewolkt, droog	3-4

Tabel 1
Data en weersomstandigheden veldbezoeken

Tijdens de bezoeken is ook directe omgeving onderzocht op foeragerende dieren en vliegroutes. Met behulp van een detector met een heterodyne functie en realtime, waarbij opnamen zijn gemaakt en digitaal opgeslagen in WAV-formaat, zijn vleermuizen aan de hand van de echolocatiegeluiden op naam gebracht en gelokaliseerd. Het veldonderzoek is uitgevoerd door J. Wardenaar.

2 Resultaten van het veldonderzoek

Tijdens het onderzoek zijn twee soorten vleermuizen waargenomen: de gewone dwergvleermuis 'prominent' en incidenteel de ruige dwergvleermuis. Met "het voorjaar" worden de rondes in juni en juli bedoeld, met "het najaar" de bezoeken in september.

Gewone dwergvleermuis

De gewone dwergvleermuis is het gehele seizoen in het plangebied zelf in vrij lage aantallen aangetroffen. In de omgeving waren aantallen hoger.

Verblijfplaatsen

In het voorjaar is op beide ochtenden een invliegende gewone dwergvleermuis vastgesteld. Tijdens het eerste bezoek vloog een dier in onder een betimmering. Tijdens het tweede bezoek vloog een dier in onder een metalen dakstrip. Het betreft, afgaand op de resultaten in het najaar (zie hier onder) met vrij grote zekerheid hetzelfde dier, vermoedelijk een mannetje. Tijdens de bezoeken in het voorjaar is geen zwermgedrag waargenomen van meerdere dieren, dat kan wijzen op een grotere (zomer)verblijfplaats. Het betreft met vrij grote zekerheid een solitair dier.

In het najaar werd tijdens beide bezoeken een baltsend mannetje waargenomen in vlucht rondom de bebouwing. Tijdens deze bezoeken kon de precieze locatie van het paarverblijf niet worden vastgesteld, echter mag worden aangenomen dat deze zich in hetzelfde gebouw bevindt en mogelijk op dezelfde plek waar eerder invliegende dieren zijn waargenomen. Voor het noordelijke schoolgebouw werd géén interesse getoond en niet in de directe nabijheid daarvan gebaltst.

Figuur 2

Aangetroffen verblijfplaatsen.

Markering geel = zomerverblijfplaats solitaire gewone dwergvleermuis en mogelijk paarverblijf.

Markering blauw = zomerverblijfplaats solitaire gewone dwergvleermuis en paarverblijfplaats ruige dwergvleermuis.

Samenvattend kan worden gesteld dat het zuidelijk gelegen schoolgebouw functie heeft als zomerverblijf aan als paarverblijf van de gewone dwergvleermuis. Voorafgaand aan de sloop is een ontheffing benodigd. Doordat wordt gebouwd op dezelfde locatie en het plan voorziet in behoud van de omgeving worden geen blijvende effecten verwacht.

Foerageergebied en vliegroutes

Tijdens alle bezoeken werden in het plangebied zelf en met name de randen met de bosschages parallel aan de Anjerdreef en nabij de laanbomen boven de de Anjerdreef zelf foeragerende gewone dwergvleermuizen waargenomen. In het plangebied zelf betrof het een enkel jagend dier gedurende een groot deel van de onderzoeksmomenten (minimaal een uur). Tevens werd af en toe door andere dieren nabij de randen gejaagd voor kortere duur. Nabij de bosschages en laanbomen aan de Anjerdreef werd voor langere duur gejaagd door maximaal vijf dieren tegelijkertijd. De dieren zijn waarschijnlijk afkomstig uit de nabijgelegen woonwijk. Relaties met het plangebied zelf zijn niet aangetoond. Het plan voorziet daarnaast ruimschoots in groen en behoud van groenelementen, zodat effecten redelijkerwijs zijn uit te sluiten.

Vliegroutes zijn niet vastgesteld. De aangetroffen vleermuizen vlogen meer diffuus, zonder dat vaste structuren / richtingen werden gevolgd.

Ruige dwergvleermuis

De ruige dwergvleermuis is in het najaar tijdens beide bezoeken jagend waargenomen in het plangebied. Het betrof steeds één dier. Tijdens het laatste bezoek vloog een dier in op

dezelfde plek waar in het voorjaar een gewone dwergvleermuis is aangetroffen. Vanuit deze verblijfplaats baltste het dier voortdurend. Er is dan ook sprake van een paarverblijfplaats van de ruige dwergvleermuis. Ook voor de ruige dwergvleermuis is een ontheffing benodigd voorafgaand aan de sloop. Doordat wordt gebouwd op dezelfde locatie en het plan voorziet in behoud van de omgeving worden geen blijvende effecten verwacht.

3 Conclusie

3.1 Aangetroffen beschermde natuurwaarden

In het plangebied zijn de volgende soorten en functies aangetroffen waar gedurende de sloop en in de nieuwe situatie rekening mee gehouden dient te worden:

- » Functie van de te slopen bebouwing als zomerverblijf en paarverblijf van de gewone dwergvleermuis en als paarverblijf van de ruige dwergvleermuis.
- » Zoals beoogd: voldoende behoud van randbeplantingen en in het bijzonder parallel aan de Anjerdreef.
- » Theoretische kans op overwinterende individuen (bij mildere winters).

3.2 Effecten en ontheffing

Door de sloop van de bebouwing wordt een zomerverblijf, dat tevens functie heeft als paarverblijf en een tweede paarverblijf tijdelijk weggenomen. Door voorafgaand aan de sloop geschikte alternatieven te bieden in de vorm van tijdelijke vervangende vleermuiskasten kunnen effecten worden voorkomen. Naast de tijdelijke alternatieven is het noodzakelijk een duurzaam permanent alternatief te bieden. De nieuwe bebouwing kan naar verwachting vrij eenvoudig geschikt gemaakt worden voor vleermuizen. Daarnaast blijven, zoals nu beoogd, de bosschages / bomen aan de randen behouden en blijft de omgeving geschikt. Door het treffen van de juiste maatregelen worden negatieve effecten op de aanwezige vleermuizen voorkomen. De sloop dient daarnaast op een vleermuisvriendelijke wijze plaats te vinden.

Met het nemen van de juiste maatregelen voorafgaand en tijdens de sloop en in de nieuwe situatie blijft de functionaliteit van het plangebied voor vleermuizen in stand en worden blijvende effecten voorkomen. Voor dit doel dient een mitigatieplan te worden opgesteld. Ondanks het treffen van de juiste maatregelen, blijft het noodzakelijk een ontheffing Wet natuurbescherming aan te vragen. De provincie Zuid-Holland stelt, dat ook het tijdelijk wegnemen van een verblijfplaats, waarbij dieren 'gedwongen' worden een alternatief te vinden, ontheffingsplichtig is. Doordat op populatieniveau sprake is van relatief kleine verblijfplaatsen en het plan mogelijkheden biedt tot volledig behoud van de functionaliteit, is redelijkerwijs aan te nemen dat een ontheffing wordt verleend. Tevens is sprake van een maatschappelijk belang en duurzaam alternatief.

4 Advies

Geadviseerd wordt een ontheffing aan te vragen ten behoeve van de sloop. Voorafgaand aan de sloop én ten behoeve van de ontheffingsaanvraag dient een mitigatieplan op te worden gesteld door een ter zake deskundige met daarin meer in detail de te nemen maatregelen. Hierin worden de volgende randvoorwaarden in zake de sloop en te nemen maatregelen in de nieuwe situatie uitgewerkt:

- » Tijdig plaatsen alternatieve voorzieningen, in de vorm van tijdelijke vleermuiskasten, voorafgaand aan de sloop;
- » De sloop af te stemmen op de kwetsbare periode van vleermuizen: buiten de winterrust (circa medio november t/m maart) en buiten de paarperiode (medio augustus tot medio oktober);
- » De bebouwing vóór de sloop op een diervriendelijke wijze vrij te maken van vleermuizen;
- » Treffen permanente alternatieve voorzieningen in de nieuwbouw;
- » Behoud van de functionele leefomgeving door de toe te passen buitenverlichting af te stemmen op vleermuizen (vleermuisvriendelijke armaturen) en, zoals beoogd, voldoende behoud van randbeplantingen (of gelijkwaardige vervanging).

Sloop van het noordelijk gelegen schoolgebouw is in principe mogelijk doordat daar geen verblijfplaatsen zijn aangetroffen. Het is echter wenselijk deze werkzaamheden ook op te nemen in het mitigatieplan.

Buro Maerlant Dorpsstraat 17 4271 AA Dussen
T 085 877 86 85
E info@BuroMaerlant.nl | www.BuroMaerlant.nl
KvK 69667705